

DAUGAVPILS STROPU PAMATSKOLA - ATTĪSTĪBAS CENTRS

TATJANA MIHEJEVA

**RADOŠA PIEEJA MŪZIKAS STUNDĀM
PAMATSKOLĀ RITMISKĀS UN
LOGORITMISKĀS AUDZINĀŠANAS
KONTEKSTĀ**

DAUGAVPILS

2022

Ievads

Māksla atstāj iespaidu uz cilvēka psihi un prātu, uz intelektu un jūtām, tāpēc ir nepieciešams maksimāli izmantot bērnu iespējas viņu piesaistīšanai skaistuma pasaulei. Māksla ir spēcīgs jūtu audzināšanas līdzeklis, tāpēc jāiemāca bērniem saprast un mīlēt mākslas darbus, literatūru, mūziku, iemācīt saprast, ka īpaši nozīmīga loma ir mākslas līdzekļiem, ar kuru palīdzību mākslinieks veido tēlu. Literatūrā – tie ir valodas izteiksmes līdzekļi, tēlotāja mākslā – līnijas un krāsas, mūzikā – skaņas, dejā - kustības. Māksla paplašina cilvēka emocionālo pasauli, atklājot jaunas, nebijušas jūtas.

Katrs mākslas veids ir unikāls, taču galvenais, kas apvieno visus mākslas veidus – mākslas tēls, kas pieejams bērnu apziņai.

Bērnu domāšanas emocionālais raksturs padara šo personības attīstības periodu īpaši aktuālu mākslas veidos. Šīs norises jāstimulē, jāveicina interese “sacerēt”. Bērnu daiļrades avots var būt gan apkārtējā vide, gan dažādi mākslas veidi, ar kuriem bērnus iepazīstina pieaugušie.

Bērnu daiļrade pilnā mērā izpaužas mūzikas stundās, kuras palīdz bērnos veidot muzikālās dotības, ritmisko un asociatīvo domāšanu.

Šis radošais darbs veltīts ritmisko iemaņu (ar logoritmiskiem paņēmieniem), bērnu sīkas motorikas un asociatīvās domāšanas attīstības problēmām.

Smalku pirkstu kustību attīstīšana (Sīkas motorikas attīstība)

Šeit minētus pētījumus ieteicams izmantot mūzikas stundās pamatskolā, lai veicinātu muzikāli ritmisko un logoritmisko skolēnu uztveri.

Smalku pirkstu kustību attīstīšana (sīkās motorikas attīstība).

Galvas smadzeņu kustīgas garozas apvidū rokas plaukstu projekcija milzīga attiecībā pret citu ķermeņa daļu projekciju, tā aizņem trešdaļu visa laukuma. Turklāt tā ļoti tuva runas motorikas zonai (Broka zonai). Profesore M.M.Koļcova pierāda, ka pirkstu sīkas, diferencētas kustības treniņš stimulē bērna runas attīstību, un tas ir sevišķi tonizējošs faktors galvas smadzeņu garozei. Tāpēc pirkstiņu spēles ir svarīgas bērnam.

Šī daļā parādītas dažas pirkstiņu spēles, kas ir izmantotas mūzikas stundās logopēdiskajā internātskolā.

SEKSTE.

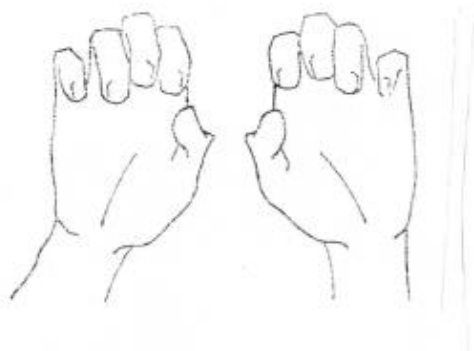

Pirksti savīti slēdzenē. Labās rokas pirkstu gali spiež uz kreisās rokas plaukstu ārējās puses augšējo daļu, saliecot to tā, lai kreisās rokas pirksti paceltos kā gaiļa sekste.

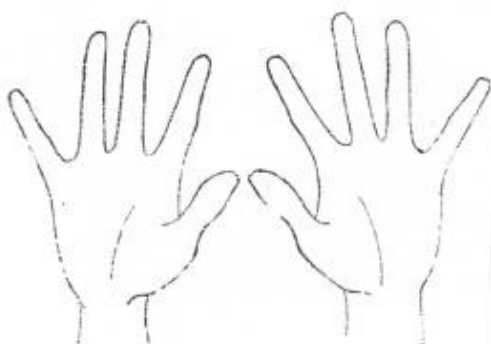

Pēc tam uz labas rokas ārējo pusi spiež kreisās rokas pirkstus – un gaiļa seksti veido labās rokas pirksti. Šos vingrinājumus ērti var izmantot dziesmas izpildīšanai “Kur tu teci”, mainot pirkstu stāvokli dziesmas ritmā

KAĶIS IZLAIŽ NADZIŅUS.

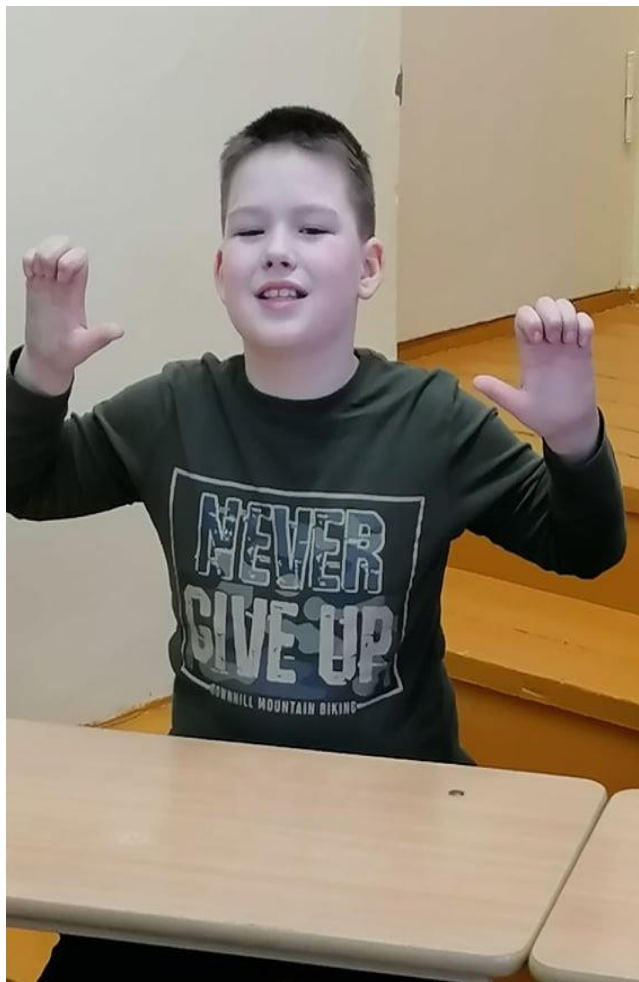

Viens! Pirkstu spilventiņus piespiest plaukstu aušējas daļas un šņāut kā kaķis: š-š-š-š-š.....

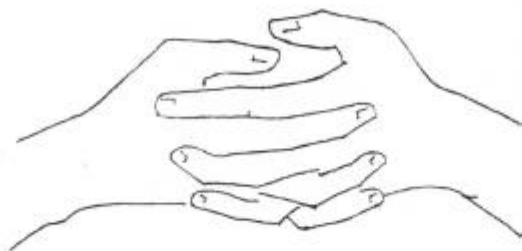

Divi! – Ātri iztaisnot un izplēst pirkstus, ņaudot kā apmmierināts kaķis: ņau!....

Šis ir muskuļu tonusa un ilgstošas elpošanas attīstīšanas vingrinājums.

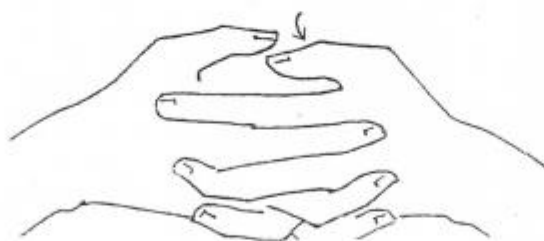

Uzvelkamās mašīnas

Spēlētāji saslēdz rokas slēdzenē (nav saslēgti tikai lielie pirksti) un ... pārvēršas uzvelkamās mašīnās.

Atslēga – skolotāja rokās. Skolotāja uzvelk mašīnu ar trijiem atslēgas pagriezieniem. Ieelpa – un mašīnas traucas no vietas ar skaņu “ž-ž-ž”!

Lielie pirksti sāk griezties riņķī viens ap otru ātrāk un ātrāk, kāmēr nebeidzas uzvilksana (kā mēr pietiek elpas). Šis vingrinājums trenē ilgstošu izelpu.

TAURENĪTIS

Lai rokas varētu pārvērsties taurenīti, tās vajag nostiprināt pamatnē un piespiest delnas (plaukostas) ārējo malu vienu otrai.

Bet tagad taurenītis uzsāk lidojumu no ziedīņa! Plaukostas paliek iztaisnotas un saspringtas, pirksti nelokās,- taurenītis taču nevar saliekt spārniņus, tie viņam vienmēr ir taisni. Spārnu vēdas atdarina tikai ar vieglu, bet strauju plaukostas pamatnes kustību.

Kad lidojums beidzies un taurenītis atkal nosēžas, tas saliec spārniņus.

Kad kustības kļūs pierastas, var spēlēt dažādus sižetus, piemēram:

- pirmais taurenīša lidojums, nupat izlīdis no kūninas;
- divu taurenīšu - liela un maza - tikšanās;
- vasaras lietus samērcēja taurenīti, bet viņam pēc tam jāžāvē spārniņi.

Putns

Rokas sakrustotas plaukstu pamatnē, bet spārni (pirksti) guļ brīvi – putns atpūšas.

Lūk, sakustējās viens, tad otrs spārns. Uzsāk lidojumu. Roku – spārnu vēziens brīvs, atraisīts, viļņojas no plaukstu pamatnes līdz pirkstu galiem.

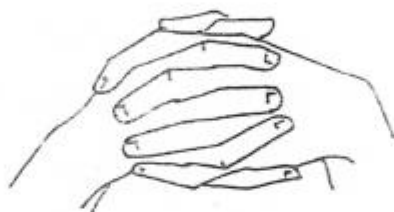
Vai izdevās? Taču putni lido dažādi:

- kolibri : pirksti – spārni kustas ātri – ātri, gandrīz dreb.
- Zilīte : spārnu vēzieni arī diezgan ātri, putns visu laiku maina lidojuma virzienus.
- Kaija : liiegi, plaši spārnu vēzieni, brīžiem putns nekustas gaisā.
- Erglis : straujas spārnu kustības augšup, pēc tam lēna, mierīga kustība lejup.

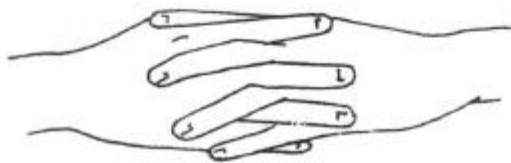
Iedomājoties kādu putnu, var nenosaukt tā nosaukumu, bet parādīt lidojumu. Kurš pirmais uzminē?

Slēdzene

Uz durvīm karājas slēdzene.

Kas varētu to atslēgt?
Pastiepām,

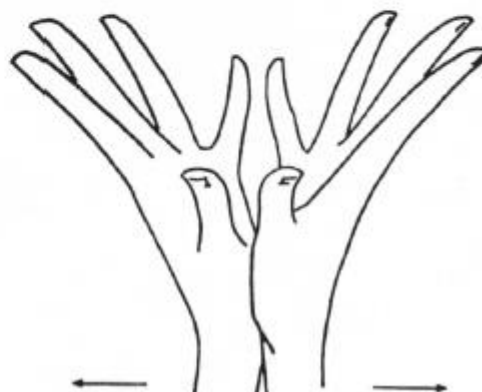
Pagriezām,

Paklauvējām

Un atvērām!

Neredzamā siena.

Jums priekšā ir siena – augsta, gluda, izturīga. Bet neredzama. Novietojiet uz “sienas” vienu plaukstu, tad otru. Pārvietojot rokas pa sienu, tieši nokļūstiet uz iedomātu vietu. Pietuvojot atbrīvoto roku pie “sienas”, pēdējā momentā sasprindziniet to, piespiežot pie “sienas”. Tad apkārtējiem liksies, ka siena tiešām eksistē.

Krāsotājs.

Tagad jānokrāso neredzamā siena ar neredzamu krāsu. Jūs pārvērsaties par krāsotāju; labā roka kļūst par otu, pirksti ir otas sari, mīksti un atsperīgi. Iemērciet otu krāsā un lēnām, plašām kustībām sāciet darbu.

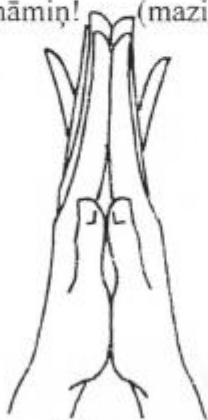
Krāsojiet no augšas uz apakšu, no kreisās uz labo pusi, nepārlaižot nevienu nenokrāsotu vietu. Kad labā roka nogurs, pārvērtiet par otu kreiso roku.

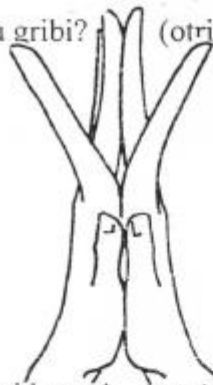
Viesi.

Plaukstas kopā, pirksti piespiesti viens otram.

-Māmiņ, māmiņ! (mazie pirksti četras reizes paklauvē viens pa otru)

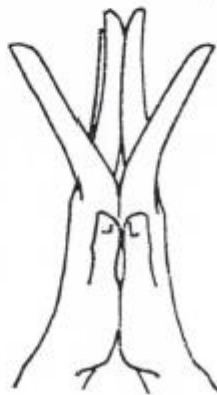
- Ko tu gribi? (otrie pirksti trīs reizes paplaušķina viens pa otru)

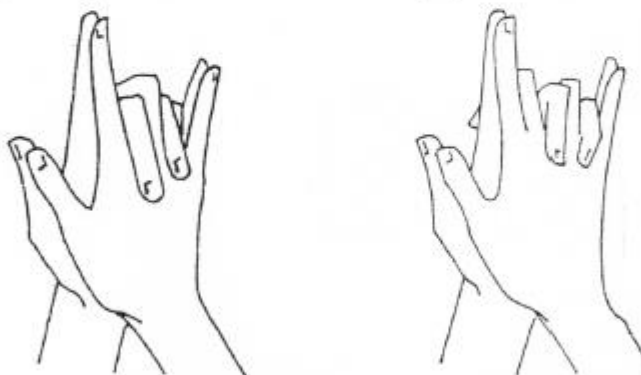
- Viesi brauc! (paplaušķina mazie pirksti)

- Nu un kas? (Paplaušķina rādītājpirksti)

- Sveiki, sveiki! (Vidējais un ceturtais pirksti divas reizes pārkrustojas ar tiem pašiem pirkstiem uz citas rokas, apejot tos no labās un kreisās puses).

- Skūpsts, skūpsts, skūpsts! (viesi skūpstas) (vidējais un ceturtais pirksti paplaukšķina pa citas rokas tiem pašiem pirkstiem)

Pēdējās kustības un vārdi (Sveiki, sveiki! Skūpsts, skūpsts, skūpsts) atkārtojas divas reizes.

Dzīvnieceiņš.

Jūsu plaukstā sasildījās mazs pūkains nerezams dzīvnieceiņš. Tas ļoti grib, lai to paglaudītu, pakasītu aiz auss ar katru pirkstu pēc kārtas. Pirmais to maigi glāsta pa muguru mazais pirksts, tad visi pārējie.

Centieties nenomest dzīvnieceiņu no plauksts, nepiespiest, nenožņaugt to. Tikai viegli pieskarieties tā siltajam kažociņam ar pirkstu galiem. Tad tas būs ļoti apmierināts. Nākošajā reizē novietojiet dzīvnieceiņu un citas rokas plauksts.

Daudzkājiņu sacensības

Uz galda malas rokas paceļas pirkstu galos, veidojot pieckājainu zvēriņu. Pēc signāla zvēriņi traucas uz pretejo galda malu, parvietojoties ar pirkstiņiem – kājiņām. Katrai kājiņai jāpaspēj veidot solīti; slīdēt vai lakstīt pa galdu nedrīkst.

Kura daudzkājiņa aizskrien ātrāk?

Divkājaino sacensības

Uz galda malas paceļas īstaisnoti rādītājpirksts un lielie pirksti, parējie pirksti piespiesti plaukstai.

Pēc signāla divkājainie skrien uz pretējo galda malu.

Lielais vēdekļis

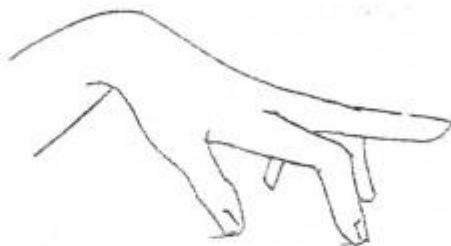

Rokās - no elkoniem – pārvērtās lielā vēdekļī. Pirksti – vedekļa spalvu galiņi – mīksti, lokani, atbrīvoti.

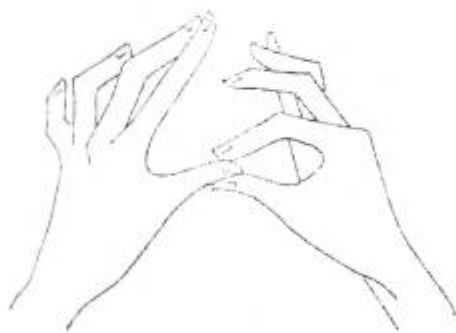
Vēdināt ar vēdekli vajag noapaļotām kustībām, lai tiešām sajūstu uz sejas plašu gaisa strāvojumu.

Ziloņu sacensības.

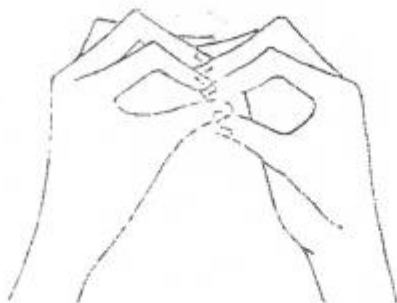

Rādītājpirksts un zeltnešis – ziloņa priekškājas. Lielais un mazais – pakājkājas. Uz priekšu izstieptais vidējais pirksts – snukis. Zilonis gāzelēdamies soli pēc soļa pārvietojas pa galdu. Lēkāt un ar snuki pieskarties zemei nedrīkst, kad zilonis iemācīsies staigāt un skraidīt, var rīkot sacensības. Vēlāk, kad ziloņa kustības būs pierastas labajai rokai, var izlaist pastaigāt arī otru ziloni – otru roku. Kurš zilonis ir āprāks?

Kāpnītes

Kreisās rokas lielā pirksta nagu likt uz labās rokas lielā pirksta spilventiņu – gatava pirmās divas kāpnītes. Uz kreisās rokas lielo pirkstu liek labās rokas rādītājpirksta galiņu, uz tā – kreisas rādītājpirkstu – vēl divas kāpnītes gatavas.

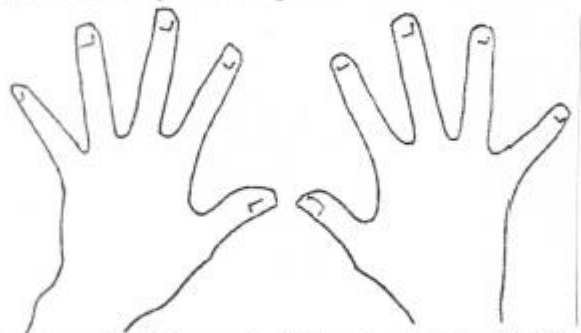
Visu pirkstu galiņus pamīšus liek vienu otram virsū, mazais – pēdējais.

Lūk, kāpnītes uzbūvētas!

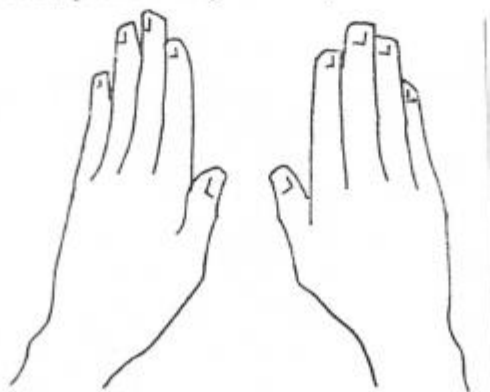
Kurš šādas kāpnītes uzbūvēs pirmais?

Saule, žodziņš, akmentiņi

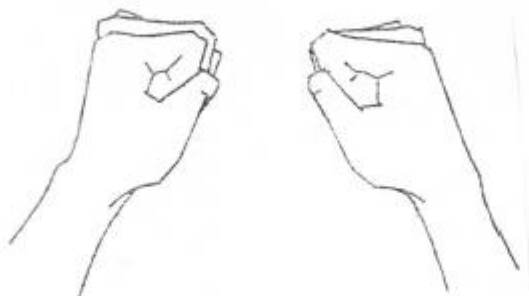
Rokas paceltas, abu roku pirksti izplēsti – tā ir saulīte.

Plaukstas iztaisnotas, pirksti saspiesti kopā – tas ir žodziņš.

Saspiestas dūrē – tie ir akmentiņi.

Skolotāja komandē: “saulīte, akmentiņi, žodziņš”, pakāpeniski pastiprina tempu. Spēlētāji izpilda komandas. Kas pirmais kļūdīsies – izstājas no spēles.

Pēc tam skolotāja saka: “pirmā mainīšanās: akmentiņi – ar žodziņu, žodziņš – ar akmentiņiem”. Skolotāja turpina komandēt, pakāpeniski paātrinot tempu.

Citi vingrinājumi:

Dotie vingrinājumi tiek ievesti mūzikas stundās pakāpeniski, pēc materiāla apgūšanas, ir izmantoti kopā ar dziedāšanu un ritmiskajiem vingrinājumiem. Tas ir labs relaksācijas līdzeklis un spēļu elements, kurš ļoti patīk bērniem un skolotāja labprāt to izmanto

Literatūra (tulkojums):

Рузина М.С.,

«Страна пальчиковых игр. Развивающие игры для детей и взрослых».

Санкт-Петербург, издательский дом «Кристалл». 2000 г. 175 стр.